

SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM, ORVOSEGYETEM ES A PEDAGÓGIAI FOISKOLA LAPJA

II. évfolyam 8. szám

1954. április 20.

Ara 40 fillér

A Csongrád megyei Ifjúság Tavasz Békéünnepéről

Nyolc hónap telt el azóta, hogy Bukarestben befejeződött a IV. Világi Ifjúsági Találkozó. Nyolc hónapja küldte el a világ ifjúságának 30.000 küldötte üzenetét, mely bejárta az egész földet. Ez az üzenet többek között javasolta, hogy egyes országok és területek ifjúsága társan találkozzanak. Jöjjenek össze a fiatalok, tanácskozzanak, szórakozzanak együtt, erősítsék az ifjúság egységét a békéért folytatott harcban. S azóta millió és millió fiatal munkája nyomán — valóságos VIT üzenetét — egyre nagyobb számban tartanak különböző országokban és területeken ilyen jellegű találkozókat, tüntetéseket és demonstrációkat a boldog, békés élet ügye mellett.

A VIT üzenete nyomán született meg a mi egyetemünkön is egy javaslat: rendezzék meg Szegeden május 9-én — a fasiszta Németország feletti győzelem évfordulóján — a Csongrád megyei Ifjúság Tavasz Békéünnepét.

A javaslat igen meleg rokonszenvre talált a DISZ-szervezeteknél és a Megyei DISZ Bizottság — e hónap elején — felhívással fordult megénk ifjúságához. A felhívás a következőket mondja: »A szegedi egyetemi ifjúság kezdeményezésére a megyei DISZ Bizottság elhatározta, hogy 1954 május 9-én megrendezi Szegeden a Csongrád megyei Ifjúság Tavasz Békéünnepét«.

Ifjúságunk lelkesen csatlakozott a felhíváshoz és a megyei fiataljai megkezdtek az előkészületeket. Makórról, Hódmezővásárhelyről és a megye többi részéből több ezer jelentettk be részvételüket.

Budapestről, Szatmárvárosból, Turkevevről és valamennyi megyéből küldöttsegek érkeznek május 9-én Szegedre.

Elkészültek a részletes tervek az előkészítő munkára és az ünnep-ség programjára vonatkozóan. Mindkettő igen nagy munkát igényel, de megénk lelkes, dolgozó ifjúsága képes ennek a vonzó feladatnak megvalósítására. Ifjúmunkások és dolgozó parasztfiatalok, középiskolások, egyetemisták és a hivatalos fiataljaink munkája nyomán életre kelnek a tervek és a munka eredményeként kibontakoznak nagyszerű ünnepünk körvonalai. Ez a nap kifejezi megénk valamennyi fiataljának egységét a békéért, szocialista hazánk építéséért folyó harcban. Megmutatja, hogy

egész ifjúságunk lelkesen áll pártunk határozata, kormányunk programja mellett, mely minden lehetőséget megad ifjúságunk alkotóerejének, kezdeményezéseinek kibontakozásához, vidám, gazdag életnek megteremtéséhez.

Színes virágcsokorba fonva eredményekben gazdag ünnepünket, köszöntjük vele pártunk III. kongresszusát.

Gazdag műsorral készülünk az ifjúsági ünnepre. Népköztársaságunk kiváló művészei, országos és megyei kultúracsoporthoz, legjobb sportolóink szereplésével a műsorban. Az újszegedi liget több helyén rendezett kultúrversenyek, tömeg-

torna- és sportbemutatók szórakoztatják megénk ifjúságát. Sétarepülést, sétahajozást, tűzijátékot, tábornyéket, bálókat tervezünk. Ez a rövid felsorolás természetesen távolról sem tartalmazza az ünnepség teljes programját.

Tavaszi Békéünnepünk jelentős eseménye lesz az ünnepséget megnyitó Ifjúsági Békénagygyűlés.

Itt szólnak fel az ünnepségre meghívott külföldi fiatalok, a világ ifjúságának kiemelkedő békeharcosai. Utána is, az Ifjúsági Békénapokon közöltünk lesznek a külföldi békeharcos ifjak és elmondják országuk ifjúságának harcait a békés, boldog jövőért.

Mint kezdeményezőre, az egyetemi ifjúságra természetesen nagy feladatok várnak a Tavasz Békéünnep előkészítésében és programjának megvalósításában. Egyetemi ifjúságunknak elsősorban szorgalmas tanullással, fegyelmizett munkával kell hozzájárulnia ahhoz, hogy békénapokon eredményekkel ünnepezzük a békeharci nagy ügyet.

Tavaszi Békéünnepünk előkészítésébe akkor tudunk méltó módon bekapcsolódni, ha két héttel utána felkészülten indulunk neki a vizsgaidőszakra.

Ezenkívül természetesen jelentős feladatok hárulnak az egyetemiek és főiskola DISZ-tagjaira a szervezés munkájában is. Taggyűléseink most tárgyalják az Ifjúsági Békéünnep célkitűzéseit, programját, egyetemi hallgatóink részvételét az előkészítő munkában. DISZ vezetőségünk gyűjtse össze a javaslatokat, véleményeket és haladéktalanul juttassák el az Előkészítő Bizottsághoz, hogy gazdagodjék, színesebbé, bővídjék a program.

Fiatalfiainkba kell kapcsolódniok a szervezés és rendezés bonyolult feladatainak megoldásába.

Egyetemünkön számos fiatal van, aki szereti a szervező munkát és nagy hozzájárulással tud résztvenni az ilyen feladatok megoldásában. Az ő munkásságukra most feltétlenül szükség van. Kultúracsoporthoz, sportolóknak is készül-niük kell.

Megtisztelő feladat a megyei fiataljaink fogadása, bekapcsolása a programba. Az Ifjúsági Békéünnep nagy lehetőségeket biztosít a megye és város ifjúságával való kapcsolataink szorosabbra fonására.

Kicsérélhetjük véleményeinket, tapasztalatainkat, együtt tölt-hetünk vidáman, szórakozva egy ünnepnapot, hogy erőt merítve belőle folytassuk munkánkat.

Újszerű és szép az előttünk álló feladat. Mellette van, dolgozik érte megénk egész ifjúsága. Ez az egység biztosítja, hogy a siker nem maradhat el. A Csongrád megyei DISZ Bizottság felhívása röviden így foglalja össze feladatunkat: »Egysélt erővel készülnünk és avassuk e napot — a győzelem ünnepét — a békéért folyó harc nagy ünnepévé«.

Székely Sándor

A Pécsi Egyetem és Főiskola kultúregyüttese szegedi vendégszereplése

Az elmúlt évben az Agrártudományi Egyetem kezdeményezésére elindult az egyetemi és főiskolai kultúracsoporthoz közötti tapasztalatcsere. Most a Pécsi Egyetem nemcsak kultúracsoporthoz küldi el, hanem egybekötött szakmai tapasztalatcserevel is. Örömmel üdvözlöljük a Pécsi Egyetem és Főiskola kezdeményezését, hiszen az ilyen irányú ténykedés nemcsak a kultúracsoporthoz munkájának rugója, hanem a jól megszervezett szakmai tapasztalatcsere is igen hasznos lehet mindkét fél számára. De nagymértékben elősegíti azt is, hogy a különböző városok egyetemi és főiskolai dolgozóit és hallgatóit jobban megismerhessék egymást.

A pécsi szegedi programja igen gazdag. Április 24-én, szombaton este fél 8 órai kezdettel mutatják be műsorukat a Központi

Egyetem dísztermében, melyet reggel 4-ig tánc követ. Egyben alkalom nyílik arra is, hogy az asztalnál baráti beszélgetés közben ismerkedhessenek a két város egyetemi dolgozóit és hallgatóit. Műsorukban operaszíndarabok, kórusművek és népi játékok szerepelnek. Április 25-én, vasárnap délelőtt 10-12-ig a kultúracsoporthoz tapasztalatcsere-jel a Központi Egyetem dísztermében. Este fél 8 órai kezdettel pedig szintén a Központi Egyetem dísztermében megismerteti a műsorát a pécsi együttes. Április 26-án, hétfőn intézetlátogatások és szakmai eszmecsere lesznek. A pécsiek — mint azt a jó vendég szokta — vizionlátogatásra hívták meg a Szegedi Egyetemet és Főiskolát. A meghívásnak május hónapban szándékozunk eleget tenni.

Törkölly Péter

Lengyelország kulturális életéből

Tanulnak a mult analfabétái

A szeptember-előtti Lengyelország statisztikai adatai azt mutatják, hogy a 10 éven felüli lakosság 23 százaléka nem tudott írni, olvasni. A falusi analfabétizmus elérte a 25 százalékos is.

A hitleri megszállás idején, az 1939—1945-ös években az írástudatlanok száma tovább emelkedett, minthogy az elcsatolt területeken bezárták az összes lengyel iskolákat, a „General Gubernatorium” területén pedig a fasiszták „megkülönböztető” oktatáspolitikát folytattak. Ennek következtében 1945-ben a tömeges írástudatlanság szomorú öröksége szállt a népi Lengyelországra. 1951 dec 1-ig egyedül a 14—50 éves korú írástudatlanok száma meghaladta az 1,416.000-et.

Az analfabétizmusnak a felszámolása érdekében a Lengyel Köztársaság Szejmje 1949. április hó 7-én történelmi jelentőségű törvényt hozott. E törvény bevezette a 14—50 éves analfabéták kötelező ingyenes oktatását. Az írástudatlanság felszámolása érdekében folyó harcot országsszerte megszervezték és irányítását a kormány-, vajdasági, járási és községi szervek illetékes vezetőire bízták. Az analfabétizmus felszámolásával kapcsolatos alapvető feladatok végrehajtására az említett törvény két éves határidőt (1951 dec. 31-ig) állapított meg.

Az oktatás állami, üzemi és tömegszervezeti tanfolyamokon történt. Később, a felszámolásra kitűzött határidő végefélre bevezették az egyéni tanulást is. Az egyéni tanulók számára hivatásos, vagy társadalmi munkában működő tanárokról gondoskodtak.

A tanfolyamok általában 240 órák voltak, (heti 12 leckeóra). A tanfolyam anyaga felölelte a külön e célra összeállított lengyel nyelvismereti anyagot, továbbá Lengyelország és a külföld megismerését, valamint számtani és mérési ismeretek elsajátítását.

A tanítás megkönnyítése és a tanterv eredményes végrehajtása érdekében nagy gondot fordítottak a tanfolyamok anyagának elkészítésére. Több mint egymillió ember előtt nyílt ut a továbbtanulásra a dolgozók iskolájában.

A még meglévő analfabéták tanítására az Oktatásügyi Minisztérium újabb és újabb tanfolyamokat szervezett. Jelenleg már csak 35 ezer írástudatlan tanuló a munkaterv szerint. Lengyelország felszámolásának 10 éves évfordulójára minden 14—50 éves lengyel állampolgár fog tudni írni és olvasni.

E történelmi jelentőségű eredmény azonban a kultúrforradalomnak még csak az első szakaszát jelenti. A lengyel oktatásügy célul tűzte ki, hogy az egész országban elvegezzék a felnőttek az általános iskola 7 tanosztályának anyagát. A cél elérése érdekében az Oktatásügyi Minisztérium mind a volt analfabéták, mind a 2—4 osztályt végzett hallgatók számára megteremtette a továbbtanulás és vizsgázás lehetőségeit. Megszervezték az 5—20 tagú olvasócsoporthoz. Oriási jelentőségű a körülmény, hogy a résztvevőkben kifejlődik az olvasás iránti szeretet. Az olvasási anyag megválasztásánál figyelembe veszik a hallgatók szakmai és különleges érdeklődési körét. A tanfolyam 5—6 hónapig tart heti hat órai elfoglaltsággal. Az olvasó csoportoktatás üzemében, kultúrházakban, könyvtárakban, legény-szállóiban, állami gépállomásokon, munkásokklubokban, termelőszövetkezetekben és falvakban szervezik. Az olvasócsoporthoz vezetői hivatásos tanítók, vagy felkért oktatók. Díjazásukról az Oktatásügyi Minisztérium gondoskodik. A szervezési és pedagógiai felügyeletet az Oktatásügyi Minisztérium gyakorolja. Az olvasótábor kiszélesítése révén ter-

jed a felnőttek között a könyv szeretete. Az analfabéták lett olvasók számára az állami könyvkiadók gazdagon illusztrált, nagy betűvel szedett és az írók rövid életrajzát tartalmazó könyveket ad ki.

Orvosi könyvek kiállítása Varsóban.

Négyévszázados, elsárgult könyvek... Kiválói lengyel tudósok művei. Az Állami Orvosi Könyvkiadó által rendezett kiállítás felidézi Maciej Mieschowitz, Sebastian Potroy, Jan Chrościejowski, Strus emlékeit, akiket mind, mind az embereknak nyújtandó segítség vágya hatott át. A kiállítási anyag híven visszatükrözi az elmúlt századok odaadó, áldozatos munkáját, amely meggyújtotta a tudás gyertyáját, eloszlatta a sötétséget, harcolt a babona ellen, segített az emberiségen.

Strus a feljegyzések szerint II. Szuzejman török szultánt is gyógyította. 1568-ban megjelent „Sphymicae artis” (Tanulmány az érzésről) c. könyvének mind a 600 példányát egy éven belül felvásárolták. A mű híre egész Európában elterjedt. Jan Chrościejowski megírta a gyermekbetegségekkel foglalkozó első könyvét, Sebastian Potroy, a szegények orvosa pedig „Teendők pestis idején” c. művét tett szert hírnevre.

A varsói bognár fia, Wojciech Oczko két király orvosa volt: Báthoryt és III. Szigmond királyt gyógyította. Kora pusztító betegségek, a vérbajnak tanulmányozásával, továbbá az ásványvizek gyógyító hatásának vizsgálatával nagy hírnevet tett szert. A kiállított anyagban találjuk Mikolaj Kopernik egy receptjét is, aki, mint tudjuk, nemcsak csillagász, de kitűnő orvos is volt.

A kiállított könyvek között látható Antoni Sznebelgernek a katonai egészségügyről szóló műve, továbbá Rafal Czerwikowski, a lengyel sebészet atyjának, a Kosciuszko-féle fölkelés orvosának 6 kötetes munkája.

A könyvekben kívül számos fa- és rézmetszet mutatja be a vérvételt, a gyógynövényekből való orvosság-készítés hajdani módját, XVI. szá-

zadbeli gyógyszerárak képeit. Sok érdekes kezdetleges orvosi műszer gazdagítja a kiállítást.

Két 1821-ben kiadott orvosi folyóirat, számos régi orvosi szak-könyv mind arról tanúskodik, hogy az orvostudománynak sok művelője volt Lengyelországban.

A két háború közti kiadványok száma a maihoz viszonyítva elenyészően csekély volt. Az olyan maradandó művek, amelyek több kiadásban ma már 80 ezernél is nagyobb példányszámban jelennek meg, a burzsoá kormányok idején alig haladták meg az ezres példányszámot. Az orvosi könyvek kiadása magánkézben volt, a művek csekély számban mefizethetetlen áron jelentek meg. Az orvosi folyóiratok is alig 1200 példányszámban kerültek kiadásra. A burzsoá Lengyelországi népszerű orvosi kiadványai telve voltak hangos, külföldi reklámmal és az olvasó hiába keresett bennük ráksűrűsre, a munkás testi egészségére és egészségére, a falu egészségi állapotának javítására vonatkozó cikkeket, „ilyesmikre” már nem jutott hely.

A kiállításon külön osztály mutatja be a népi Lengyelország vívmányait az egészségügy terén. Számos plakát, grafikon, kép tanúsítja az ugrásszerű fejlődést. Jelenleg 32 orvosi folyóirat jelenik meg. Ugyancsak az orvostudomány elmélyítését mozditja elő a 202 féle, összesen 1,315,000 példányszámban 1945—53 között megjelent kézikönyv és a 36 féle összesen 232.000 példányszámban kiadott orosz fordított és az élenjáró szovjet orvostudomány vívmányait ismertető mű. A népi kormány gondoskodását mutatja, hogy kézikönyvek, népszerű brosúrák ma már milliós példányszámban jelennek meg és mind azt célozzák, hogy a dolgozó ember ép, erős, egészséges és boldog legyen.

A kiállítás érdekes, tanulságos nemcsak egészségügyi foglalkozó számára, hanem mindenkinek, mert bemutatja a lengyel orvostudomány fejlődését, az egészség megővését és a közérdeklődő munkát eredményező és a lengyelországi egészségvédelem tökéletesedését, kiterjesztését.

Lengyel Kulturális és Sajtó-tájékoztató.

Az orosz nyelv oktatásának problémái az új feladatok tükrében

Az önállóságra való nevelésnek éppúgy nélkülözhetetlen eszköze az orosz nyelv, mint az egyetemi célkitűzések egyik legfontosabbjának: a tudományos képzésnek. A szovjet módszerek és eredmények tanulmányozása és ismerete nélkül nem képzelhető el eredményes munka egyik téren sem. Nem véletlenül éppen ezért, ha

a hallgatóság orosz nyelvtanulmányának problémái az új feladatok tükrében fokozott figyelmet igényelnek.

A legelső mozzanat, amellyel a nyelvtanulásnak meg kell küzdenie, az előképzettség és az óraszám kérdése. Eddig általában az volt a helyzet, hogy a hallgatóság igen hézagossá orosz nyelvtudással, vagy egyenesen nyelvtudás nélkül került az egyetemre. A módosult felvételi szempontok a jövőben javulást hoznak majd ezen a téren, egyben azonban az oktatást is új feladatok elé állítják: az elkövetkezendő időben

nem a nyelv alapelemeinek elsajátításán lesz a hangsúly, hanem a hallgatók középiskolában megszerzett szókincsének bővítésén, beszédképességének ébrentartásán és a szakmai szövegek olvasásához szükséges fordítási készség kialakításán.

Az óraszám kérdése fájó pont s úgy látszik, hogy az is marad. Heti két óra, nyelvi képzés tekintetében, igen kevés, hiszen oly módon három év alatt összesen csak 180 tanóra áll az ótatás rendelkezésére. A keret által adott nehézségeket csak a legnagyobb gazdaságossággal és céltudatossággal lehet legyőzni. Ugyanakkor azonban az is lényeges, hogy a célkitűzés világos legyen s ez szabja meg a módszert is. Nyilvánvaló, hogy

az adott lehetőségeken belül elsősorban csak passzív nyelvtudásra lehet törekedni.

A nyelvtanítás középpontjában tehát a passzív szókincs lehető leg-szélesebbkörű kiterjesztésének és ezzel együtt a nyelvtani ismeretek megszilárdításának, valamint a fordítástanításnak kell állnia.

Minthogy hallgatóink elsősorban jólképzett, szakmájuk irodalmában jártas, önálló továbbképzésre és tudományos kutatómunkára egyaránt alkalmas szakemberré akarjuk nevelni, kezükbe kell adnunk azt az eszközt, amelynek segítségével az orosz nyelven közlésre kerülő szakirodalmat általánosan és rendszeresen tanulmányozhatják. Ez pedig gyakorlatilag azt a végző célkitűzést jelenti, hogy **a hallgatóknak egyetemi éveik alatt az orosz nyelvtudásnak olyan fokára kell jutniok, hogy a szakmájukba vágó szövegeket ne csak lefordítani, hanem fordítás nélkül olvasni tudják.**

A kétféle művelés közötti különbség mindenki számára világos: aki az idegen nyelvet csak magyarul fordítás útján érti meg, annak hallatlan fáradságot jelent minden egyes mondat értelmének szavanként való kibogozása és magyarul való átültetése. Ezen a nyelvtudási fokon az orosz nyelvű szövegek tanulmányozása igen nehézkes, fáradságos, sok időt vesz igénybe és kevéssé termékeny. Éppen ezért a most már megfelelő előképzettséggel rendelkező hallgatókat arra a fokra kell eljuttatniok, hogy az elolvasott idegen szöveget megértésük anélkül, hogy azt magukban magyarul le kelljen fordítaniok.

Csak az ilyenfokú nyelvtudás mellett lehetséges egy-egy cikk lényegének, tartalmának gyors és átfogó megértése,